

A dark, rocky landscape with a central circular area of light blue sand and a small white object. The scene is dimly lit, with the central area being the brightest. The rocks are dark and jagged, surrounding the central area. The overall mood is mysterious and somber.

**Darkness
Descend**
Dina Shenhav

**החושך
יבוא**
דינה שנהב

החושך יבוא דינה שנהב

הגלריה העירונית לאמנות, רחובות
בית התרבות על שם משה סמילנסקי
בהנהלת סלין איזבורניצקי

קטלוג

תרגום לאנגלית: קרן ויסהוז

צילום: שי בן אפריים

עיצוב והפקה: עידית ענת

יולי - ספטמבר 2022

© כל הזכויות שמורות

בתמיכת משרד התרבות והספורט, מנהל תרבות.
המחלקה לאמנות פלסטית, עיריית רחובות.
החברה העירונית רחובות לתרבות, פנאי וספורט.

אוצרת: קרן ויסהוז

ברבור שחור וזריחת הלבנה

אוצרת: קרן ויטהוז

עד לשנת 1697 ברבור היה שם נרדף ללובן טהור, נוצותיו הצחורות שימשו בידיהן של נשים כאטריבוט (סימן מאפיין) לתומתן שלא הוכתמה. בשנת 1697 הפליג החוקר ההולנדי ווילם דה ולמינג במעלה נהר הזורם במערב אוסטרליה וגילה לתדהמתו ברבורים שחורים שטים על פניו וכך דבר שהיה מחוץ לגבולות הדמיון הפך ברגע אחד לאפשרות קיימת. 'הברבור השחור' הפך על ידי טאלב נאסיס¹, למושג המסמל אירוע קיצון בלתי צפוי עד לרגע התממשותו, אך בראיה לאחור, בלתי נמנע. עם השנים התרגלנו לחיות כשאירועי הקיצון רודפים זה את זה, שריפות ענק עוקבות אחרי בצורת קשה, המובילה למלחמה עקובה מדם, שאחריה פורצת מגיפה עולמית ושוב מלחמה פורעת באירופה. נדמה כי 'הברבור השחור' הפך ממחזה נדיר ל'נורמלי החדש' ומתקפת להקת הברבורים מפרה כל אפשרות לשגרה רגועה.

בתערוכה בוראת דינה שנהב חיזיון של אפלה פוסט חורבן: עיר שכולה עיי חורבות מפוחמים, ציורי בתים הרוסים לאחר הפצצה, שלד מבנה מבית הקברות בהר הרצל, מים מזוהמים ואש מאכלת ושורפת הכול. מחזות שכאלו הפכו עבורנו לשגרה אפורה שהפסיקה לזעזע. מראות של חורבן משודדים אלינו שוב ושוב על גבי מסכים וכבר לא ברור האם אלו הריסות מסוריה או אוקראינה, או אם זוהי שריפה בקליפורניה, אוסטרליה או ברזיל; החורבן הפך באנלי וצפוי.

אסונות הם מראות חוזרים ביצירותיה של דינה: דימויים של אש, מלחמה וכלי משחית שבים ועולים שוב ושוב ביצירתה. אובדן היכולת להפריד בין אסון לאסון הוא סימן מאפיין לכך שלא השתנה דבר. אנו נאלצים לשוב ולהביט ברצף האסונות בחוסר אונים אשר מוליד את הייאוש והריחוק שלמדנו להציב כחומה בינינו למראות הקשים. היא משחקת עם הפרופורציות של היצירות ביחס למרחב ולצופה: לעיתים מגמדת אותנו למול מחזות ההרס המצוירים כמו קורסים מעלינו, מנגד מכווצת את העיר החרבה למרגלותינו, כך שאנו מביטים בה מנקודת מבטו של

מלאך ההיסטוריה של וולטר בנימין², הצופה בערמת החורבן ההולכת ומתגבהת. משחקי הפרופורציה מאפשרים לדינה להוציא את דימויי ההרס מהקשרם השגרתי המשודר אלינו ממרחק בטוח ולאפשר לנו לבחון את ממדי האסון ממבט על או בתקריב. הקירבה אל המראות, מוציאה אותם מהמסך חזרה אל המרחב ומאפשרת להיטמע בתוכם.

היכולת להישיר את המבט אל הברבור השחור היחיד כדי לחזור אל רגע התדהמה שבגליו, לראות את הכאב ואת החריגות שבו, היא הדרך לעורר מחדש את החמלה. החמלה מובילה מהייאוש אל מקורות האור באפלה, אל הזרקור המדמה מסוק חילוץ בחיפוש נואש אחר ניצולים והלבנה הזורחת כמו ציפור הפניקס העולה מחדש מתוך הלהבות; אורות אלו מציעים אופק של פעולה ותקווה.

'הברבור השחור' אינו מסמן בהכרח אירוע טראגי אלא נקודת מפנה בתפיסת העולם, אירוע שבעקבותיו משתנה הפרדיגמה על פיה התנהלו החיים עד אותו רגע. היכולת לקבל את החריגה של החיים ממסלולם ולהפנים כי השינוי שהם טומנים בחובם מלווה אמנם בתחושת אבל אך מציעה גם דרכים חדשות להמשך. החזרתיות של האירועים כמו האלמנטים החוזרים ביצירתה של דינה, מעידים כי השינוי הפרדיגמטי לא קרה, השיעור לא נלמד. המיתוס³ מספר כי הברבור האילם פורץ בשירה ענוגה רגע לפני מותו, אולי איננו חיים בעת 'שירת הברבור' של הציוויליזציה אך ברבורים לא באמת שרים רגע לפני מותם.

דינה יוצרת מתוך חומר והוא נושא משמעות שהיא חלק ממהלך הפעולה של היצירה. חומרים כמו ספוג,

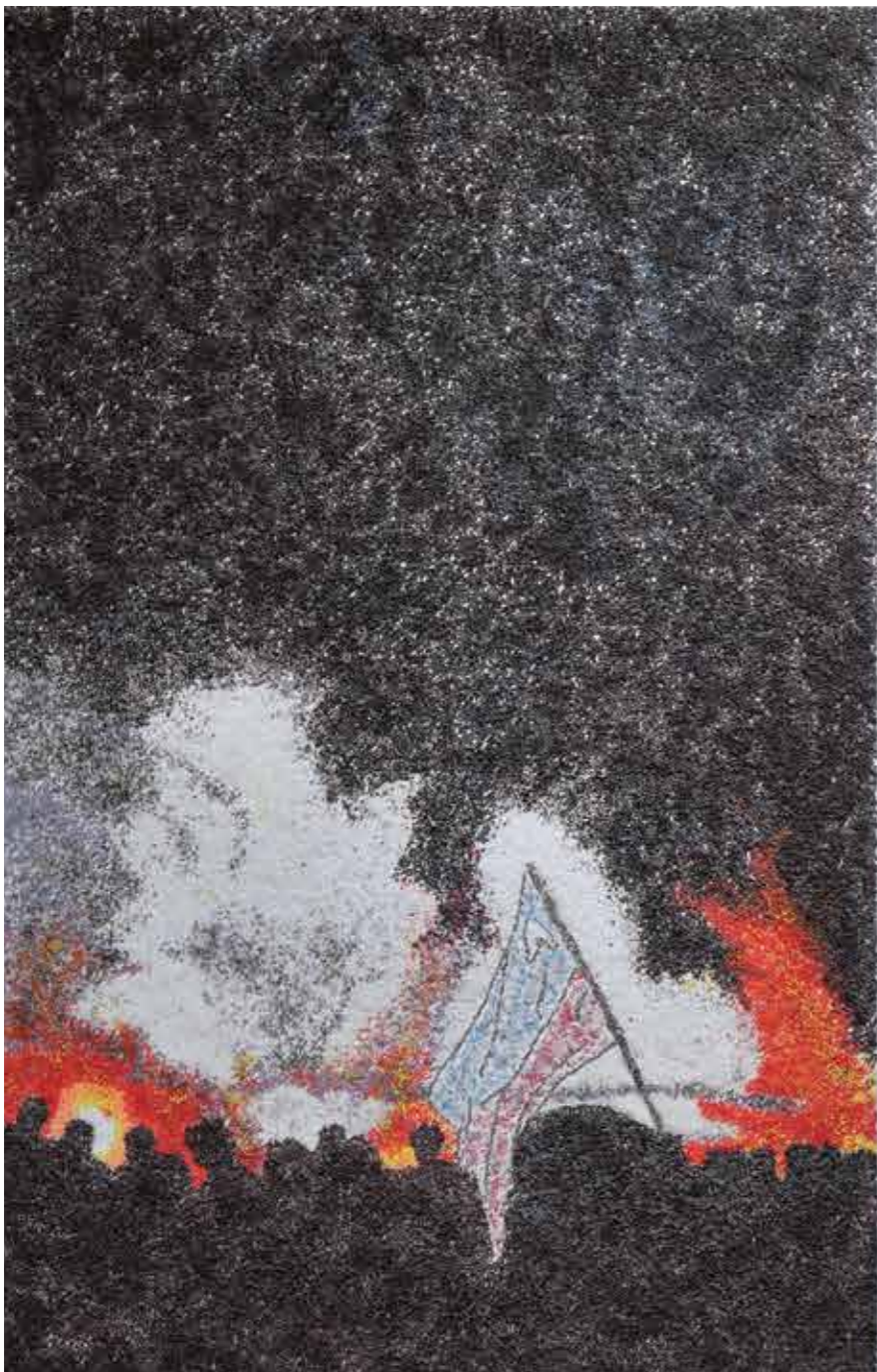
פחם, מים שחורים או חרוזים בהם היא עושה שימוש תדיר ביצירתה, הם בעלי אפקט סימבולי המפעיל את הצופה. בשונה מגלילי הלבד וגושי השומן בהם השתמש יוזף בויס כחומרים טעונים בידי האמן/שמאן, הם עומדים בפני עצמם, ללא מיסטיקה סימבולית הדורשת את תיווכו של האמן.

החומרים בהם משתמשת דינה פועלים כנגד הדימוי שהם יוצרים: הספוג הרך מדמה חפצים חדים, הפחמים הם חומר בעל פוטנציאל לבעירה בשונה מהאפר שנותר בסופה של השריפה והמים השחורים אינם מבאישים אלא מבושמים בריח סבון. הדרך בה חומרים אלו מפעילים את כל החושים מחזקת את תחושת הנוכחות וההיתגלמות (Embodiment) של המבקר בתוך היצירה. חלק מהמעד החומרי בו יוצרת דינה הוא האור. היא עושה בו שימוש כסמל לחומר מעשה ידי אדם או כאלמנט שמימי יציר הטבע. בשני המקרים זהו החומר המסמן את האפשרות לגאולה אך לצד זאת מדגיש עד כמה רבה האפילה סביב.

"...אין כל חדש תחת השמש" כתוב בספר קהלת⁴, אולי באור הירח נצליח לראות את הדברים באופן חדש.

1. "The Black Swan: The Impact of the Highly Improbable", 2007, by Nassim Nicholas Taleb.
2. ולטר בנימין, תזות "על מושג ההיסטוריה", 1940, התזה נכתבה זמן קצר לפני מותו בהשראת הציור 'אנגלוס נובוס' של פאול קלה.
3. פליניוס הזקן (79-23 לספירה) מצוין בספרו העשירי "תולדות הטבע" בפרק 23 שנושאו ברבורים: "נטען כי ברגע מותו הברבור משמיע שיר, אך זוהי שגיאה לדעתי, לפי בדיקות שביצעתי במספר הזדמנויות".
4. ספר קהלת, פרק א', פסוק ט'.

אש

טריפטיך - חרוזים ודבק על דיקט | 2016 | 120x220 ס"מ, כל אחד

בכל אחד מהפנלים בטריפטיך מתוארת נקודת בעירה שארעה במקום אחר על הגלובוס בזמן שונה. הפאנל הימני לקוח מצילומי התפרעויות של מפגינים בצרפת. הפאנל המרכזי לקוח מצילום שריפת יער בצפון הארץ והפאנל השמאלי לקוח מצילום הפגנת מתנגדי השלטון ברוסיה. כביכול כל אחד מהם שייך לסיפור שונה אך דינה מאחדת את הבעירות המקומיות לשריפה אחת גלובלית ומצביעה על מערך הקשרים המסועף המחבר בין קטסטרופה טבעית לקטסטרופה חברתית וכיצד דבר מוביל לדבר. הטריפטיך עשוי מאלפים רבים של חרוזי זכוכית מודבקים. פני השטח הגרגיריים והנוצצים מייצרים תחושה טקטילית המגרה את קצות האצבעות של הצופה ומותירה הרגשה של מרקם על סף התפוררות.

Fire

Triptych - Beads and glue on plywood | 2016 | 120x220 cm, each

Each of the panels in the triptych describes flames from a different time and location on the globe. The panel on the right-hand side was taken from riots that occurred in France, the middle panel describes a forest fire that happened in the north of Israel, and the panel on the left was taken from pictures of an antigovernment demonstration in Russia. On the surface those events belong to different stories, but Dina ties those local flames into one global fire and points to the tangled connections between natural disasters to social disasters and how one thing leads to the other. The triptych is made of thousands of glued glass beads. The grainy and shiny surface produces a tactile sensation that "itches" the viewer's fingertips and leaves a feeling of a surface on the verge of disintegration.

Untitled

Installation - Coal, glue, plywood | 2022 | 550X330X40 cm

The remains of a decimated city lie at our feet as our gaze follows the single beam of light in the hopeless search for life. Different variations of this installation were exhibited previously, but from one version to the next the destruction gets bigger and wider. Michal Ben-Horin¹ wrote previously that "The ruin is understood within a historical process of collapse and defeat...The ruin is an intersection of time and space - It embodies in part, what was, and what it used to be." In that sense the axis of time is not only directed outward toward the communal public history, but also inward to the personal timeline of the artist's work and the archeological layers that she piles from one exhibition to the next.

1. Michal Ben-Horin, Paths of Destruction: The end of the forest, Rest, Crystal. The End of the Forest catalog, Tevi Dresner Gallery, 2008

ללא כותרת

מיצב - פחם, דבק ועץ | 2022 | 550X330X40 ס"מ

שרידי עיר חרבה פרושה למרגלותינו ומבטנו משוטט בין הריסותיה יחד עם אלומת אור בודדה, בחיפוש חסר תקווה אחר סימני חיים. דינה הציגה עבודה זו בוורסיות שונות בעבר אך מגלגול לגלגול שטח החורבן הולך וגדל ומתפרש. "החורבה מובנת בתוך תהליך היסטורי של התמוטטות ונפילה...היא צומת על פני ציר זמן ומרחב - היא מגלמת בחלקיותה את מה שהיה, את מה שהייתה." כותבת מיכל בן-חורין. ציר הזמן פונה בתערוכה זו לא רק החוצה אל ההיסטוריה הציבורית אלא גם פנימה אל ציר ההיסטוריה הפרטי של האמנית ורבדי הארכיאולוגיה האישית שהיא עורמת מיצירה ליצירה.

1. מיכל בן-חורין, בשבילי ההרט: סוף היער, מנוחה, בדולח. מתוך קטלוג התערוכה סוף היער, דינה שנהב, גלריה טבי דרזנר, 2008

ללא כותרת

סופרלק על פוליגל | 2000 | 90x110 ס"מ, כל אחד

סדרת עבודות המבוססת על מבנה קונסטרוקציה שהוקם ובהמשך נהרס, בבית העלמין בהר הרצל.

Untitled

Industrial paint on Polypropylene | 2000 | 90x110 cm, each

Drawings based on a structure that was built and later dismantled in Har Hertzal cemetery.

זהר

וידאו | 2011

החיבור בין עבודות הוידאו זהר ואש מייצר יחד מקום אחר לשהייה. מרחב לימינאלי לשחרור התחושות הפנימיות, אם הן פניקה ובעתה, עצב מלנכולי או אולי שלווה. בתווך שבין קירות הלהבה המרצדים ורחשי הלילה המלווים את הלבנה בזריחתה, ישנה דממה דקה של יופי נשגב.

Shine

Video | 2011

The combination of the two video works' Shine and Fire together creates a liminal space for reflection. A place to release the emotions that art stirred, whether they are panic or terror, melancholic sadness or perhaps peaceful acceptance. While sitting between the flickering walls of flames and the noises of the night that accompany the moonrise, you might find a still moment of sublime beauty.

Fire

Video | 2014

אש

2014 | וידאו

רחוב

אקריליק על פוליגל | 2018 | 90x110 ס"מ, כל אחד

רישומים המבוססים על צילומי הרחובות ההרוסים שנותרו לאחר הפצצות במלחמת האזרחים בסוריה.

Street

Acrylic on Polypropylene | 2018 | 90x110 cm, each

Drawings based on photographs taken at the streets of Syria after the destruction left by civil war.

ברבור

אקריליק על מתכת | 2022 | 60X90 ס"מ

אינספור אגדות העם, המיתוסים המיתולוגיים, סיפורי הילדים והשירים שנכתבו על ברבורים, יכלו למלא מדפים רבים כדוגמת מדף המתכת המשמש כמצע לציור. אך דינה מפנה את גבה למשא הקונוטציות הסימבוליות שהעמיסה התרבות על כנפיו של הברבור ומציבה בפנינו את הדימוי כדבר עצמו - ברבור, או לשם הדיוק חצי ברבור, נקודה.

Swan

Acrylic on metal | 2022 | 60X90 cm

Countless folk tales, myths, children's stories and songs were written about swans. So many, they could fill many shelves such as the metal shelf used as a base for the painting. But Dina turns her back to all the semiotic connotations that culture has loaded on the swan's wings and displays the image as the object itself - a swan, or to be precise half a swan, period.

Lisianthus

pool, water, plastic flowers, Pigments, fabric softener | 2006 | 104X156X35 cm

The Lisianthus flower grows on the banks of streams and prairies of South and Central America. According to Native American legend, the flower first grew on the grave of a young maiden who was killed by the Spirit of War for rejecting his marriage proposal. The origin of its name comes from the Greek words: lysis which means smoothness and the word anthos which means flower. The plastic flowers, a simulacrum made by human creation, are reflected in the water of the pool which looks like a black watery grave that exudes sweet scents that mimics blossom.

ליזיאנטוס

בריכה, מים, פרחי פלסטיק, פיגמנטים, מרכך כביסה | 2006 | 104X156X35 ס"מ

פרח הליזיאנטוס שמקורו מדרום ומרכז אמריקה גדל על גדות נחלים ובערבות העשב. על פי אגדת עם ילידית הפרח צמח לראשונה על קיברה של נערה שנרצחה לאחר שסירבה להיות בת זוגו של רוח המלחמה. מקור שמו מיוונית נוצר מצירוף המילים, ליזיס שמשמעה חלקלק והמילה אנת'וס שמשמעה פרח. פרחי הפלסטיק, סימולקרה מעשי אדם, משתקפים במי הבריכה הנדמית לקבר מימי שחור ממנו עולים ריחות מתוקים המדמים פריחה.

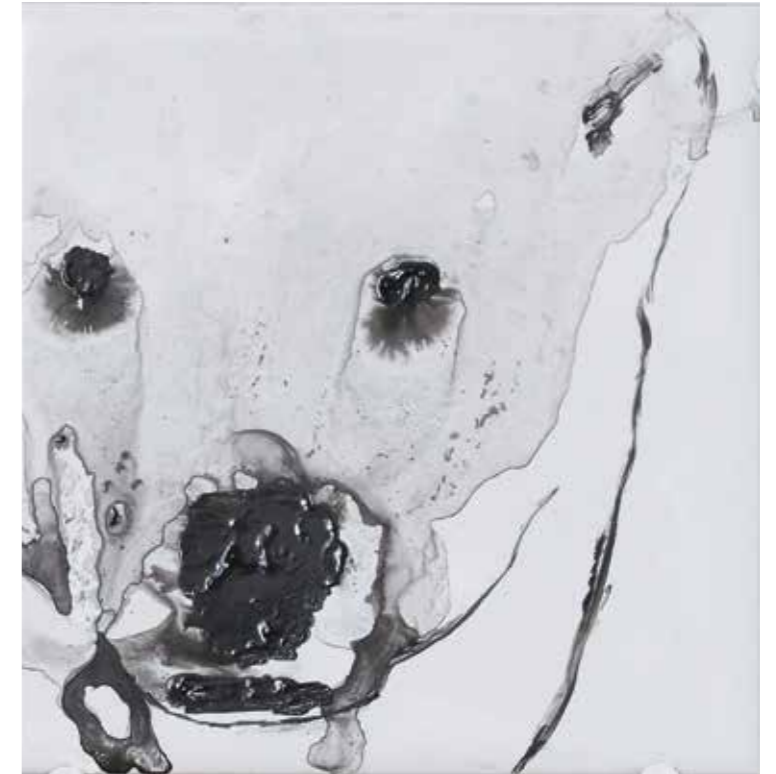

Bear

Acrylic on porcelain | 2022

50x20 cm

15.5x15.5 cm

דוב

אקריליק על חרסינה | 2022

50x20 ס"מ

15.5x15.5 ס"מ

Black Swan and White Moonrise

Curator:
Keren Weisshaus

-
1. "The Black Swan: The Impact of the Highly Improbable", 2007, by Nassim Nicholas Taleb.
  2. Walter Benjamin, "On the Concept of History", 1940, the thesis was written shortly before his death. Inspired by the painting 'Angelus Novus' by Paul Klee.
  3. Pliny the Elder (AD 23-79) states in his tenth book "Natural History" in chapter 23 about Swans: "It is claimed that at the moment of its death the swan plays a song, but this is an error in my opinion, according to tests which I performed on several occasions."
  4. Book of Ecclesiastes, Chapter 1, Verse 9

Until the year 1697 a swan was synonymous with pristine white, its delicate feathers held in the hands of ladies as an attribute to signify their untarnished fidelity and purity. In 1697 the Dutch explorer Willem de Vlamingh sailed up a river in west Australia and discovered, to his astonishment, black swans swimming in its waters. And so, something that was inconceivable one moment, suddenly turned into reality. Nassim Taleb¹ used the 'Black Swan' as a symbol that signifies an unforeseen extreme event that in hindsight was inevitable. In time, we got used to living in a world in which one extreme event follows the next: enormous fires following severe droughts that lead to bloody wars, a global pandemic erupts, and another war in Europe that brings us to the brink of global War. It seems that the 'Black Swan' has turned from a rare sight to the new norm, and these flocks of birds prevent any possibility of leading a peaceful life. In her exhibition, Dina Shenhav creates a vision of post-apocalyptic darkness: scorched ruins of a city, drawings of streets destroyed by heavy shelling, paintings of construction taken from the Har Hertzal cemetery and fire that burns and consumes all. These visions of destruction broadcasted on every screen until they become a gray routine that no longer has an emotional effect on us. We can't tell if the images came from Syria or the Ukraine, or if the fire took place in Australia, California or Brazil. We can't differentiate between those extreme events and the disaster becomes mundane and banal. Catastrophic images are familiar themes in Dina's artworks: the decimated charcoal city that resembles an archeological site, black polluted water, images of fire, and instruments of battle are repetitive elements in her work. The exposure to those images over and over results in helplessness that breeds despair which leads to indifference. Dina is attempting to put a crack in the armor of indifference and the emotional distance we keep as a wall between us and the devastating images of these extreme events. She takes the image out of familiar proportion in relation to the space

of the gallery and the visitor; at times dwarfing us under images of rubble and of destruction, at times the city is reduced to a miniature, laying at our feet to view from above, like Walter Benjamin's² "Angel of history", watching the pile of destruction as it keeps getting higher and wider. The disproportionality allows Dina to take the familiar image out of its immediate context, out of the safety of our screens, and allows us to observe the details from up close or from above so we can really look at the images with an open mind and let ourselves feel immersed in the event. Dina enables us the opportunity to look directly at a single Black Swan so we may return to the astonishing moment of its discovery, to recognize the agony of being different or singled out and discover its uniqueness. She shows us the way to empathy and compassion, which guides us out of despair and to the light sources in the darkness: the rescue helicopter spotlight in a desperate search for survivors and the luminescent silver full moon rising like a phoenix from the flames. These lights offer us a silver lining of action and hope. The 'Black Swan' doesn't necessarily signify a tragic event. It symbolizes a pivoting point in our perception, a change in the paradigm that orchestrated the world and how we perceived it up until that moment. Accepting this deviation of life from its course is often accompanied by grief but is necessary in order to internalize the change and the new paths that it opens. The rapid recurrence of these 'Black Swan' events, just as the recurrence of those elements in Dina's work, stands as a warning that the

paradigm shift hasn't happened, and the lesson has yet to be learned. According to the myth³, the silent swan bursts into heartbreaking song moments before its death. This is not to say that we are living through the "swan song" of human civilization, but swans don't actually sing moments before they die. Dina uses materials as a basic element that holds meaning and plays a significant role in her art. Materials such as sponge, coal, black water or glass beads are used frequently in her work and hold a symbolic effect that operates on the viewer. Unlike the rolls of felt and blocks of fat that Josef Beuys used as conduit charged by the artist/shaman, for Dina the material stands by itself and not as mystical relic, without any need for the artist to act as a mediator. Dina uses materials that work against the image they are constructing: soft sponge simulates sharp objects; the coals have a burning potential unlike the ash that is left after the fire consumed everything, and the murky water is not foul but perfumed with the odor of soap. The way those materials activate all our senses amplifies the sense of presence and embodiment of the visitor as part of the artwork. One of the components in her arsenal is light, which can appear as a natural phenomenon or as man-made technology, and in either case is the material that marks the way to salvation while emphasizing how deep the darkness surrounding us is. "There is nothing new under the sun"⁴, as written in Ecclesiastes, but perhaps under the light of the moon we will be able to see things in a new light.

Rehovot Municipal Art Gallery
Smilanski Culture Center

Gallery Director: Celine Izbornitsky

Darkness Descend

Dina Shenhav

Catalog

Translation from Hebrew: Keren Weisshaus

Photography: Shay Ben Efraim

Design and production: studio idit and anat - Iditanat.com

July - September 2022

© All Rights Reserved

With support from the Culture Division of the Ministry of Culture and Sports. The Fine Art Division, Rehovot Municipality. The Rehovot Municipal corporation for Culture, Sports and Recreation.

Curator: Keren Weisshaus